

نام کتاب: رنگین کمانِ ایمانها (گفتگوهای انتقادی درباره
کثرت‌گرایی دینی)

THE RAINBOW OF FAITH (Critical
on Religious Pluralism) John Hick Dialogues

مؤلف: جان هیک

ناشر: اس.سی.ام. پرس لیمیتد

تاریخ انتشار: ۱۹۹۵

تعداد صفحات: ۱۶۰

محل ناشر: انگلستان؛ لندن

توضیح ناشر درباره مؤلف

جان هیک پروفیسور سابق الهیات در دانشگاه بیرمنگام و
پروفیسور فلسفه دین در مدرسه فرهیختگان کلارمونت در
کالیفرنیا است.

توضیح ناشر درباره کتاب

جان هیک مدت زیادی بر این نظر بوده است که این درک و
برداشت فراگیر که مسیحیت در میان ادیان بزرگ جهانی تنها
دین رستگار کننده است نیاز به بازفهمی دارد. او ایمانهای بزرگ
جهانی را بعنوان راههای متفاوت ولی (تا آنجا که می‌توانیم
بگوییم) هم اعتبار از لحاظ اندیشیدن، تجربه کردن و پاسخ
گفتن در زندگی به واقعیت نهایی که آن را خدا می‌نامیم
می‌داند. رنگین کمان، که از تجزیه نور خورشید بوسیله آتمسفر

است. ساختار الهیاتی که توسط کلیسای غربی توسعه یافته است بنظر تهی و نامناسب با اکثریت غربیان می‌رسد و همچنین بعنوان امتداد استیلای فرهنگی غرب، برای بسیاری مسیحیان در آفریقا، هند، چین و بطور کلی شرق غریبه و اجنبی می‌نماید.

جنبه‌های چندی برای این بحران وجود دارد، و این کتاب با یکی از این جنبه‌ها سروکار دارد، یعنی این طرز تفکر گسترده که مسیحیت تنها دین برحق در میان ادیان بزرگ جهان است. یهودیت، اسلام، هندوئیسم و بودیسم اکنون برای بسیاری متفاوت می‌نمایند ولی، با ثمراتشان در زندگی انسانی بر این داورى هستند که تمامی آنها پاسخهای هم اعتباری به خداوند، الوهیت، امر غایی و امر واقعی هستند. چنین پذیرشی از کثرت‌گرایی دینی (بطور ضمنی نه صریح) نیاز به بازاندیشی جزمیت‌هایی را ایجاب می‌کند که متضمن تفوق دینی مسیحیت نه تنها برای ما بلکه برای نسل بشری نیز است و وقتی چنین امری اتفاق افتد، مسیحیت و ایمان واقع‌گرایانه مسیحی و ارزشهای عقلی می‌تواند امکان گفتگو و سخن گفتن با مسائل عمیق مذهبی که در میان جمعیت غربی وجود دارد را بیابد.

گستره دامنه‌داری از فهم پلورالیسم دینی وجود دارد، و در سخنرانی‌های سال ۱۹۹۴ در آموزشگاه اتحاد الهیاتی در نیویورک، از من خواسته شد تا به انتقادهایی که به نوع خاصی از پلورالیسم دینی که خود از آن دفاع کرده‌ام پاسخ گویم. در این نوع پلورالیسم دینی ایمانهای بزرگ جهانی متفاوت هستند ولی طرّقی هم اعتباری از تصوّر، تجربه و پاسخ به واقعیت نهائی که ما خدا می‌نامیم وجود دارد. در این کتاب این طرز

زمین به طیف‌های خیره‌کننده‌ای از رنگها حاصل می‌شود، تمثیلی برای تجزیه نورالهی بوسیله فرهنگهای دینی انسانی است.

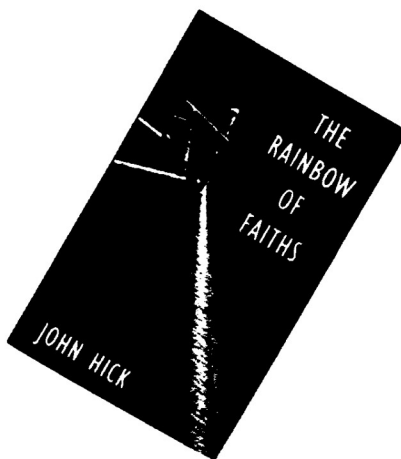
این تصور در بسیاری حوزه‌ها مورد استقبال قرار گرفته است، ولی در بعضی محدوده‌های دیگر بسختی به نقد کشیده شده است، و جان هیک در این کتاب جدیدش می‌کوشد تا به این نقدها پاسخی ارائه نماید. او چنین کاری را به صورت یک گفتگو با یک فیلسوف (به عنوان Phil) و با یک متکلم (به عنوان Grace) انجام می‌دهد.

در این کتاب ابتداءً مقدمه‌ای بر مباحثه کلامی و فصلی باز که نظریه پلورالیستی جان هیک را مطرح می‌کند آورده شده است، سپس گفتگو آغاز می‌گردد. در فصلهای متوالی این گفتگو به نقدهای فلسفی پلورالیسم دینی نظر می‌اندازد؛ همان دیدگاهی که معتقد است امر واقعی در ورای سیستمهای تصویری انسانی، بر حلول، تجسد، بی‌همتایی، رستگاری، رسالت و گفتگو مبتنی است. فصل انتهایی نیز مسیحیتی را به تصویر می‌کشد که خود را تنها دین حق در میان سایر ادیان می‌داند.

تمامی ایمانهایی که با این رهیافت جان هیک مساعدت یافته‌اند این روشنگری بیشتر را بخوبی استقبال خواهند کرد؛ آنها که هنوز باید به رسیدگی خویش پردازند یا ببندیشند که بشدت مورد اعتراض هستند و موقعیتی جدید می‌یابند که نه تنها به بررسی دیدگاههای او پردازند بلکه به بازبینی نظرات خویش پردازند.

خلاصه مقدمه مؤلف

در انتهای قرن بیستم مسیحیت در بحران عمیقی قرار گرفته

۶۷ پس چرا امر واقعی مسلم فرض می‌شود؟

۶۹ اما چرا فقط یک امر واقعی؟

۷۱ واقع‌گرایی و معادشناسی

۷۶ معیار

۷۹ رستگاری اجتماعی / رهایی بخشی

۸۳ ۴- تجسد و بی‌همتایی

۸۳ خلاصه تا اینجا

۸۳ بیرون کلیسا، هیچ رستگاری

۸۶ ادعای مسیحیت درباره برتری بی‌همتا

۹۰ حلول و تجسد

۹۱ مسیح بعنوان انسان سراسر روح

۹۳ پسر خدا

۹۵ خدایی که نمی‌داند خداست

۹۸ دو طبیعت، الوهی و انسانی

۹۹ خدایی ساختن مسیح برای توجیه شرود تاریخی بکار می‌رفته است

۱۰۱ تمثیل / اسطوره خدای متجسد

۱۰۴ ۵- رستگاری، تبلیغ و مناظره

۱۰۴ امر واقعی بعنوان خداوند مسیحی تغییر شکل یافته

۱۰۶ رستگاری‌های متفاوت

۱۰۸ ادیان بزرگ و کوچک و جدید دیگر

۱۱۱ دوبرداشت از رستگاری و مسیحیت

۱۱۶ تبلیغ مسیحی

۱۲۰ گفتگو

۶- مسیحیتی که خود را بعنوان تنها دین برحق در میان
سایرادیان می‌بیند ۱۲۵

خصوصیت متغیر مسیحیت ۱۲۵

تفکر مورد نقد فرار گرفته است که من این نقدها را از زبان یک فیلسوف که Phil نامیده‌ام و از زبان یک متکلم که Grace نامیده‌ام مطرح شده و من به دفاع از آنها برخوام خواست.

فهرست مطالب

پیشگفتار ۱

مقدمه: درباره جدل کلامی ۱

۱- نظریه کثرت‌گرایانه ۱۱

شروع از سطح مبنایی ۱۱

رستگاری ۱۶

ادعاهای حقیقت ۲۳

پاسخ کثرت‌گرا ۲۷

۲- فرامردن‌گرا و انتقادهای دیگر، و تعارض ادعاهای حق ۳۱

کثرت‌گرایی بعنوان امپریالیسم عقلی غربی ۳۱

کثرت‌گرایی دینی ماقبل مدرن ۳۴

انتقاد فرامردن‌گرا ۳۷

کثرت‌گرایی بعنوان همگن کردن ۴۰

ترک ادیان بهمان صورت که هستند؟ ۴۱

کثرت‌گرایی یا خویش فهمی هر دین در تعارض است ۴۵

ادعای کثرت‌گرا درباره نقطه تفوق ممتاز ۴۹

ادعاهای حق و اسطوره‌ها ۵۱

تعارض با اعتقادات متافیزیکی ۵۲

تعارض با ادعاهای حق تاریخی ۵۵

۳- امر واقعی، وصف‌ناپذیری و معیار ۵۷

وصف‌ناپذیری امر واقعی ۵۷

امر واقعی بعنوان خالی و زائد ۶۵

و مناظره با مسیحیت را بوجود می‌آورد. و این دیدگاه او با نشان دادن ابهامهای موجود در بعضی عقاید مسیحی مثل تجسد مسیح، پسر خدا بودن او و... همراه است و بعضاً این اعتقادات زیر سؤال برده می‌شود. بهر حال نظر به اینکه این کتاب تقریباً یکی از آخرین کتابهای نوشته شده در پلورالیسم دینی است در این زمینه می‌تواند مورد استفاده محققین قرار گیرد.

دیدگاهی از سال ۲۰۵۶.....	۱۳۴
روحانیت در عصری کثرت‌گرا.....	۱۳۹
پیوست ۱: بعضی سپاس‌ها و توضیحات.....	۱۴۸
پیوست ۲: بحثهای انتقادی.....	۱۵۱
نمایه:.....	۱۵۷

نظر نهایی

جان هیک از مشهورترین فیلسوفان دین است که کارهای زیادی در رابطه با پلورالیسم دینی انجام داده است کتابهایی مثل Three Faiths - one God سه ایمان - یک خدا براساس این دیدگاه پلورالیستی نوشته شده است که بیشتر ناظر به برقراری امکان گفتگو بین ادیان مسیحیت، یهودیت و اسلام است و همچنین کتاب *Problems of Religious Pluralism* (مشکلات پلورالیسم دینی) که او تألیف کرده است با پذیرش پلورالیسم دینی به تفضیل در این باره به بررسی پرداخته است. کلیه مطالبی که او درباره دیدگاه خاص خویش از پلورالیسم دینی مبنی بر اعتبار کلیه ادیان ارائه کرده است در سال ۱۹۹۴ مورد نقدهایی قرار گرفته است او در یکی از آخرین کتابهایش یعنی همین کتاب رنگین کمان ایمانها به توضیح و پاسخگویی به کلیه انتقادهایی که به نظر او وارد شده است از دیدگاه هم فلاسفه هم متکلمین پاسخ می‌گوید. این کتاب او که در سال ۱۹۹۵ تألیف شده است بصورت مناظره ترتیب یافته است که دفاع سختی از پلورالیسم دینی است. گرچه پلورالیسم دینی ارائه شده توسط او جهت برقراری امکان زیست صلح‌آمیز ادیان بدون هیچ تعدی از جانب یک دین تألیف شده است ولی بسط و گسترش دیدگاه او امکان برقراری ارتباط جهت مباحثه